Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 20 Νοεμβρίου 2026
(OR. en)

15479/26

CULT 138
CULT HERIT 33

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
Θέμα:	Ψήφισμα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (2027-2030)

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ως άνω ψήφισμα, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο (Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός) κατά τη σύνοδό του στις 20 Νοεμβρίου 2026.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ψήφισμα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (2027-2030)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ, ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΕΠΑΝΑΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ

– το μακροπρόθεσμο στρατηγικό όραμα να τεθεί ο πολιτισμός στο επίκεντρο της ταυτότητας της Ευρώπης που περιγράφεται στην κοινή δήλωση «Η Ευρώπη για τον πολιτισμό — Ο πολιτισμός για την Ευρώπη», η οποία συμφωνήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 18 Ιουνίου 2026[1]·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ

– τα προγράμματα εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα και τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί στο πλαίσιο αυτών, τα οποία καθόρισαν τις πολιτικές προτεραιότητες υψηλού επιπέδου και ένα θεματολόγιο με μακροπρόθεσμο ορίζοντα για τη συμμετοχή των κρατών μελών στην πολιτιστική πολιτική σε επίπεδο Ένωσης·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ

– την εγγενή αξία του πολιτισμού ως πηγής νοήματος, έμπνευσης, καινοτομίας, ανθρώπινης σύνδεσης, αμοιβαίας κατανόησης, ταυτότητας και κοινότητας·

– ότι η πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία της Ευρώπης αποτελεί κοινή κληρονομιά που θα πρέπει να διαφυλάσσεται, να υποστηρίζεται και να διατηρείται προς όφελος όλων·

– τον κεντρικό ρόλο του πολιτισμού στην προστασία της δημοκρατίας και στην προώθηση των ευρωπαϊκών αξιών, καθώς και στην προάσπιση της ειρήνης, της κοινωνικής ανθεκτικότητας, του κοινωνικού διαλόγου, της ένταξης, της κοινωνικής συνοχής και της υγείας και ευημερίας όλων των πολιτών της Ένωσης·

[1] C/2026/3440, 25.6.2026

– τον ρόλο του πολιτισμού στην προώθηση της ισότητας των φύλων και την ανάγκη να επιδιώξει η Ένωση να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, σύμφωνα με το άρθρο 8 της ΣΛΕΕ·

– τον ξεχωριστό ρόλο των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας (ΤΠΔ) στην επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης μέσω της ενσωμάτωσης της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, σύμφωνα με τους στόχους της Ένωσης·

– τον καίριο ρόλο των ΤΠΔ στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε ολόκληρη την Ένωση και στην προώθηση της οικονομικής μεγέθυνσης, της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης·

– τη σημασία του πολιτισμού στις διμερείς και πολυμερείς εξωτερικές σχέσεις και συνεργασίες της ΕΕ, και ιδίως στην εταιρική σχέση της με την UNESCO και το Συμβούλιο της Ευρώπης·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ

– τον συνεχιζόμενο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, μεταξύ άλλων τη στοχευμένη καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς, τις επιθέσεις κατά των ΤΠΔ της Ουκρανίας και κατά Ουκρανών καλλιτεχνών και επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα·

– τη συνεχιζόμενη γεωπολιτική αστάθεια ανά την υφήλιο, μεταξύ άλλων σε περιοχές που μαστίζονται από συγκρούσεις, η οποία συνιστά σημαντική απειλή και έχει εκτεταμένες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, τους καλλιτέχνες και τους επαγγελματίες του πολιτιστικού τομέα·

– τις πραγματικές και άμεσες επιπτώσεις της περιβαλλοντικής και κλιματικής κρίσης στο πολιτιστικό τοπίο και την πολιτιστική κληρονομιά και, ευρύτερα, στους ΤΠΔ, με την Ευρώπη —την ταχύτερα θερμαινόμενη ήπειρο στον πλανήτη— να αντιμετωπίζει μια άνευ προηγουμένου απώλεια βιοποικιλότητας, επιδεινούμενους κύκλους καύσωνα, δασικές πυρκαγιές, ξηρασία, έντονες χιονοπτώσεις, πλημμύρες, θαλάσσιους καύσωνες και ανεμοθύελλες[2]·

[2] Βλέπε έκθεση για την κατάσταση του κλίματος στην Ευρώπη το 2025, https://climate.copernicus.eu/esotc/2025

– τις συνεχιζόμενες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι δημοκρατίες σε ολόκληρη την Ένωση και παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένων των απειλών κατά της καλλιτεχνικής ελευθερίας και της αυτονομίας των πολιτιστικών ιδρυμάτων, και τις συνεχιζόμενες προσπάθειες για τον συντονισμό, την κινητοποίηση, τη συμπλήρωση και την ενίσχυση της συλλογικής απόκρισης της Ευρώπης σε αυτές τις προκλήσεις[3]·

– τις ταχείες εξελίξεις στην ψηφιακή τεχνολογία, ιδίως την τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ), οι οποίες δημιουργούν ευκαιρίες για τη στήριξη της δημιουργικής πρακτικής και την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, εγείροντας παράλληλα ανησυχίες σχετικά με τις απειλές για την ανθρώπινη δημιουργικότητα, την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία, την εργασιακή ασφάλεια, την κυβερνοασφάλεια, την κυριαρχία των δεδομένων, τη δίκαιη αμοιβή και την προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στους ΤΠΔ·

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ

– την ανακοίνωση «Πυξίδα Πολιτισμού για την Ευρώπη» που εξέδωσε η Επιτροπή στις 12 Νοεμβρίου 2025[4]·

– την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (2023-2026), της 2ας Ιουλίου 2026·

– τα έγγραφα αναφοράς για την πολιτική, όπως παρατίθενται στο Παράρτημα IV του παρόντος ψηφίσματος·

ΣΥΜΦΩΝΟΥΝ

– να στηρίξουν την ενίσχυση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής συνεργασίας, να προωθήσουν την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία και να παράσχουν ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, λαμβάνοντας υπόψη το τρέχον πολιτιστικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο, καθώς και το πλαίσιο ασφάλειας, και τηρώντας δεόντως τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας·

---

3 Βλέπε Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας: Ενδυνάμωση ισχυρών και ανθεκτικών δημοκρατιών

4 Έγγρ. 15410/25

– με τους ακόλουθους τομείς εστίασης για την περίοδο 2027-2030, οι οποίοι είναι εμπνευσμένοι από τις βασικές κατευθύνσεις της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη του 2025:

α) Ενίσχυση των ευρωπαϊκών αξιών, των πολιτιστικών δικαιωμάτων και της καλλιτεχνικής ελευθερίας·

β) Ενδυνάμωση των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα και στήριξη των ανθρώπων και της κοινωνίας·

γ) Πολιτισμός και ανταγωνιστικότητα, ανθεκτικότητα, καινοτομία, βιωσιμότητα και συνοχή·

δ) Διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις (ΔΠΣ) και συνεργασίες.

ΚΑΛΟΥΝ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

– να λάβουν υπόψη, κατά περίπτωση, τους τομείς εστίασης του παρόντος προγράμματος εργασιών κατά την ανάπτυξη της οικείας εθνικής πολιτικής στον πολιτιστικό τομέα και τις ευκαιρίες συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών που προκύπτουν από τους εν λόγω τομείς.

ΚΑΛΟΥΝ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

– να εκπονήσει, έως τον Ιούνιο του 2030, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (2027-2030), με βάση τις εθελοντικές συνεισφορές των κρατών μελών της ΕΕ·

– να ενημερώνει τακτικά το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος εργασιών στον πολιτιστικό τομέα (2027-2030) και των ειδικών δράσεών του, κατά περίπτωση, προκειμένου να παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα να διατηρούν συνολική εικόνα της προόδου και των αποτελεσμάτων, και παράλληλα να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για να διασφαλίσει την κατάλληλη προβολή και προσβασιμότητα των αποτελεσμάτων από τους πολιτιστικούς τομείς και τους πολίτες.

I. ΤΟΜΕΙΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

α) Ενίσχυση των ευρωπαϊκών αξιών, των πολιτιστικών δικαιωμάτων και της καλλιτεχνικής ελευθερίας

Οι κοινωνικές, πολιτιστικές και γεωπολιτικές εξελίξεις κατά τη διάρκεια προηγούμενων προγραμμάτων εργασιών στον πολιτιστικό τομέα ανέδειξαν τον στρατηγικό ρόλο του πολιτισμού στην προώθηση των ευρωπαϊκών αξιών, την ενίσχυση της δημοκρατίας και την οικοδόμηση ισχυρότερων και ανθεκτικότερων κοινωνιών. Οι δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών (2027-2030) θα πρέπει να ενισχύσουν περαιτέρω την κατανόηση και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα πολιτιστικά δικαιώματα ως τρόπο βελτίωσης της πρόσβασης και της συμμετοχής στον πολιτισμό και την ελευθερία της καλλιτεχνικής έκφρασης και δημιουργίας.

Η πρόσβαση και η συμμετοχή στον πολιτισμό παραμένουν θεμελιώδεις πυλώνες των πολιτιστικών δικαιωμάτων, όπως αναγνωρίζονται στις σχετικές πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα[5]. Το πρόγραμμα εργασιών θα πρέπει να στηρίζει τη συντονισμένη δράση της Ένωσης για την προώθηση της χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχής στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, τόσο την υλική όσο και την άυλη, καθώς και στα ψηφιακά πολιτιστικά αγαθά. Τα πολιτιστικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, βιβλιοθηκών, μουσείων, θεάτρων, κινηματογράφων και χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και το περιβάλλον διαβίωσης υψηλής ποιότητας προάγουν τη δημοκρατική συμμετοχή και τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, ενισχύοντας παράλληλα τους πολιτιστικούς και κοινωνικούς κόμβους σε επίπεδο τοπικής κοινότητας. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους νέους και τους ηλικιωμένους, τις αγροτικές και απομακρυσμένες κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης, τα άτομα με αναπηρία και τις περιθωριοποιημένες ομάδες.

---

5 Βλέπε, για παράδειγμα, την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΟΔΔΑ) και το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα.

Οι απειλές κατά της καλλιτεχνικής ελευθερίας υπό τις διάφορες μορφές τους εξακολουθούν να αποτελούν βασικό λόγο προβληματισμού των ΤΠΔ[6]. Τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν ζητήσει τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση αυτών των απειλών, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης αξιόπιστων δεικτών και της παρακολούθησης της καλλιτεχνικής ελευθερίας ανά χώρα. Η συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης και την UNESCO θα πρέπει να ενισχυθεί για τη στήριξη των υφιστάμενων πρωτοβουλιών, την ανάπτυξη μελλοντικών κοινών πρωτοβουλιών και την αποφυγή των επικαλύψεων.

Το πρόγραμμα εργασιών θα πρέπει να συμβάλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις αρχές και τις αξίες που είναι εμπεδωμένες στην πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης και αποτελούν κοινή πηγή μνήμης, κατανόησης, ταυτότητας, διαλόγου, συνοχής και δημιουργικότητας.

β) Ενδυνάμωση των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα και στήριξη των ανθρώπων και της κοινωνίας

Η ενίσχυση του καθεστώτος, των συνθηκών εργασίας και της διασυνοριακής κινητικότητας των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών των ΤΠΔ, με παράλληλο σεβασμό του ρόλου και της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων, παραμένει βασική προτεραιότητα για τις πολιτιστικές πολιτικές στην Ένωση και είναι απαραίτητη για την προστασία της βιωσιμότητας και την αύξηση του αντικτύπου των ΤΠΔ. Οι καλλιτέχνες και οι επαγγελματίες του πολιτιστικού τομέα έχουν δικαίωμα σε δίκαιες, πρόσφορες, υγιεινές και ασφαλείς συνθήκες εργασίας, ενώ η δίκαιη αμοιβή και οι κατάλληλες συνθήκες εργασίας συμβάλλουν επίσης στη διατήρηση της καλλιτεχνικής ελευθερίας και της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας. Η διευκόλυνση της κινητικότητας ανά την Ευρώπη είναι απαραίτητη για την προώθηση της καλλιτεχνικής και δημιουργικής συνεργασίας, τη στήριξη των ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης και τη διασφάλιση της κυκλοφορίας των πολιτιστικών έργων.

---

6 Βλέπε, για παράδειγμα, έκθεση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (2023-2026).

Το πρόγραμμα εργασιών (2027-2030) βασίζεται στο συλλογικό έργο που έχει παραχθεί στην Ευρώπη μέχρι σήμερα για την προστασία του καθεστώτος των καλλιτεχνών και τη διασφάλιση δίκαιης αμοιβής για τους καλλιτέχνες και τους επαγγελματίες των ΤΠΔ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι συστάσεις που περιέχονται στην έκθεση του 2023 στο πλαίσιο της ανοικτής μεθόδου συντονισμού (ΑΜΣ) με τίτλο «The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals» (Το καθεστώς και οι συνθήκες εργασίας των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας), μεταξύ άλλων μέσω απολογισμού και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών. Το πρόγραμμα εργασιών θα πρέπει επίσης να στηρίζει τη συμβολή του Συμβουλίου στην ανάπτυξη μελλοντικών πρωτοβουλιών πολιτικής στον τομέα αυτόν, μεταξύ άλλων μέσω έγκαιρων συνεισφορών στον Χάρτη της ΕΕ για τους Καλλιτέχνες[7].

Η επισφάλεια της εργασίας, το χάσμα μεταξύ των φύλων και το χάσμα εκπροσώπησης εξακολουθούν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ευημερία των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών των ΤΠΔ, οι οποίες θα πρέπει να συνεχίσουν να αντιμετωπίζονται κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και η κατάρτιση των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών των ΤΠΔ –μεταξύ άλλων όσον αφορά τις παραδοσιακές δεξιότητες και τέχνες, καθώς και τις νέες ψηφιακές τεχνολογίες– θα αποκτήσουν επίσης μεγαλύτερη σημασία, καθώς οι τεχνολογικές και οικονομικές αλλαγές συνεχίζουν να έχουν αντίκτυπο στους εν λόγω τομείς. Άλλοι σημαντικοί προβληματισμοί περιλαμβάνουν τη βελτίωση της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, τον κινηματογραφικό γραμματισμό και τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας, μέσω τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης, στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης.

Επιπλέον, το πρόγραμμα εργασιών επιδιώκει να συνεχίσει τη συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ στον τομέα του πολιτισμού και της υγείας, ενισχύοντας τον ρόλο του πολιτισμού στην προώθηση της ευημερίας, της ποιότητας ζωής, της ψυχικής και κοινωνικής υγείας και της ανθεκτικότητας των κοινοτήτων. Με βάση την έκθεση ΑΜΣ του 2025 με τίτλο «Culture and Health – Time to Act» (Πολιτισμός και υγεία – Ώρα για δράση), οι εργασίες αυτές θα στηρίξουν την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τον πολιτισμό, την υγεία και την ευημερία[8].

---

7 Πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη.

8 Πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη.

γ) Πολιτισμός, ανταγωνιστικότητα, ανθεκτικότητα, καινοτομία, βιωσιμότητα και συνοχή

Οι ΤΠΔ της Ευρώπης έχουν καίρια σημασία για την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση και την καινοτομία στην Ένωση. Ωστόσο, έρχονται αντιμέτωποι με πρωτοφανείς οικονομικές και τεχνολογικές προκλήσεις. Σε μια περίοδο σημαντικής οικονομικής αβεβαιότητας, πληθωρισμού και πίεσης στους εθνικούς προϋπολογισμούς, το πρόγραμμα εργασιών (2027-2030) θα πρέπει να προωθήσει στρατηγικές επενδύσεις στους ΤΠΔ. Παράλληλα με την ενσωμάτωση του τομέα του πολιτισμού στη δημόσια χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών μηχανισμών της Ένωσης, θα μπορούσε να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε καινοτόμες χρηματοδοτικές προσεγγίσεις, συμπεριλαμβανομένων φιλανθρωπικών δράσεων, συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και άλλων μηχανισμών για τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων. Η στήριξη της ανάπτυξης και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών σχετικά με καινοτόμα χρηματοδοτικά εργαλεία και η συμμετοχή ευρέος φάσματος ενδιαφερόμενων μερών από διάφορες επικράτειες, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειών περιορισμένων δυνατοτήτων και των εξόχως απόκεντρων περιοχών, θα είναι σημαντική για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις δυνατότητες και την ενίσχυση της συνεργασίας. Οι βιώσιμες και προβλέψιμες επενδύσεις στον πολιτισμό παραμένουν αναγκαίες για τη διασφάλιση της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας, της πολιτιστικής κληρονομιάς, της καλλιτεχνικής ελευθερίας και της μακροπρόθεσμης ανθεκτικότητας των ΤΠΔ.

Κατά την περίοδο 2027-2030, η Ευρώπη πρέπει να εργαστεί για την αντιμετώπιση του αντικτύπου της ΤΝ, ιδίως της παραγωγικής ΤΝ, στους ΤΠΔ, εξισορροπώντας τις δυνατότητες που αυτή παρέχει με τις πιθανές απειλές. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι επιπτώσεις στην ανθρώπινη δημιουργικότητα, την απασχόληση, τη δίκαιη αμοιβή, τα επιχειρηματικά μοντέλα, την ανταγωνιστικότητα, τη χρήση δεδομένων, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα, τη διαφάνεια, την προσβασιμότητα, τη δυνατότητα εντοπισμού, τη γλωσσική πολυμορφία και την προβολή του ευρωπαϊκού περιεχομένου. Για την αντιμετώπιση αυτών των επιπτώσεων απαιτείται εκσυγχρονισμός των υποδομών προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας[9].
Οι συνεχείς ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, με την υποστήριξη διαλόγων πολιτικής, δραστηριοτήτων στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών και συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών, θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την παρακολούθηση των εξελίξεων σε αυτόν τον ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα, τον προσδιορισμό κατάλληλων πολιτικών παρεμβάσεων και την αποφυγή της αλληλοεπικάλυψης των εργασιών που αναλαμβάνονται από άλλα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου, με παράλληλο σεβασμό των τομέων εμπειρογνωσίας και αρμοδιοτήτων.
Η σχεδιαζόμενη στρατηγική ΤΝ για τους ΤΠΔ[10] θα τροφοδοτηθεί από διαβούλευση με τα κράτη μέλη.

---

9 Οι υποδομές προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να νοούνται ως «το σύνολο των κανόνων, των τεχνολογιών και των ιδρυμάτων που πλαισιώνουν τις πρακτικές διαχείρισης δεδομένων στους κλάδους της δημιουργικότητας».

10 Πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη, η οποία βασίζεται στη στρατηγική για την εφαρμογή της ΤΝ («Apply AI»).

Απαιτείται περαιτέρω συντονισμένη δράση για τη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της συγκρισιμότητας των ευρωπαϊκών πολιτιστικών δεδομένων, με βελτίωση της παρακολούθησης και αξιολόγησης του οικονομικού, περιβαλλοντικού και κοινωνικού αντικτύπου των ΤΠΔ στην ευρύτερη οικονομία και κοινωνία. Το πρόγραμμα εργασιών θα πρέπει να συμβάλει στην ανάπτυξη του προβλεπόμενου κόμβου πολιτιστικών δεδομένων της ΕΕ[11].

Ο συνεχιζόμενος αντίκτυπος της κλιματικής κρίσης στους τομείς του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, όπως και άλλες εν εξελίξει συγκρούσεις και κρίσεις ανθρωπογενούς χαρακτήρα, χρήζουν επίσης απόκρισης. Ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά θα πρέπει να συνεχίσουν να αντικατοπτρίζονται δεόντως στις σχετικές στρατηγικές και στη διατομεακή συνεργασία στο πλαίσιο της προσέγγισης της Ένωσης όσον αφορά την ετοιμότητα, συμπεριλαμβανομένης της κοινής ανακοίνωσης σχετικά με τη στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας. Ταυτόχρονα, το πρόγραμμα εργασιών θα πρέπει να ενισχύσει τη συνεργασία όσον αφορά την ετοιμότητα, την πρόληψη και τη διαχείριση κινδύνων, τη μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη προσαρμογή των ΤΠΔ στην κλιματική αλλαγή και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και την αποκατάσταση και ανασυγκρότηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Θα πρέπει να προωθήσει τη χρήση της ψηφιοποίησης για τη διατήρηση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένων των οπτικοακουστικών αρχείων.

Η στήριξη της διατήρησης, της συντήρησης, της αποκατάστασης και της ανάδειξης της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της ενάλιας πολιτιστικής κληρονομιάς, εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την προώθηση της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας, της κοινωνικής συνοχής και της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών και για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από ζημίες που προκαλούνται εξαιτίας φυσικών καταστροφών, της κλιματικής αλλαγής, συγκρούσεων, κλοπής από πολιτιστικά ιδρύματα και ανθρώπινης παρέμβασης απαιτούν συνεχή συνεργασία, ανταλλαγή γνώσεων και ενσωμάτωση σε ευρύτερες αντιδράσεις σε συγκρούσεις και κρίσεις και ευρύτερα μέτρα ετοιμότητας.

---

11 Πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη.

Θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι προσπάθειες των ΤΠΔ να συνεχίσουν την πράσινη μετάβασή τους και να αυξήσουν τη βιωσιμότητα, μεταξύ άλλων μέσω ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή υποδομών, βιώσιμων διαδικασιών παραγωγής και μειωμένων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος και στον ρόλο του αρχιτεκτονικού τομέα στην επίτευξή της, σύμφωνα με το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους[12]. Οι ΤΠΔ θα πρέπει επίσης να αναγνωριστούν ως φορείς προώθησης της αλλαγής, οι οποίοι συμβάλλουν στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευθύνης και βιωσιμότητας. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα εργασιών θα πρέπει να αξιοποιήσει τις συστάσεις της έκθεσης ΑΜΣ του 2025 με τίτλο «Creative Shifts: Empowering culture for sustainable living» (Δημιουργικές μεταβολές: Ενδυνάμωση του πολιτισμού για βιώσιμη διαβίωση).

Επιπλέον, το πρόγραμμα εργασιών θα πρέπει να προωθεί τη συνεργασία για την ανάπτυξη πολιτικής σε ορισμένους επιμέρους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, όπως ο οπτικοακουστικός τομέας (συμπεριλαμβανομένων του κινηματογράφου, της τηλεόρασης, των βιντεοπαιχνιδιών και των πολυμέσων), ο τομέας της μουσικής, ο τομέας των βιβλιοθηκών, ο τομέας των εκδόσεων και του βιβλίου, ο τομέας της δημιουργικής μόδας και του σχεδίου, ο τομέας της αρχιτεκτονικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς, με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της ανθεκτικότητας, της καινοτομίας και της βιωσιμότητας.

[12] Επίσης σύμφωνα με τις εργασίες της ομάδας εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) σχετικά με την επένδυση σε μια αρχιτεκτονική και ένα περιβάλλον διαβίωσης υψηλής ποιότητας για όλους (2021).

δ) Διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις (ΔΠΣ) και συνεργασίες

Το πρόγραμμα εργασιών θα πρέπει να επικεντρωθεί στον ρόλο του πολιτισμού στην εξωτερική δράση και τη διπλωματία της Ένωσης, με βάση τις συστάσεις της έκθεσης της ομάδας ΑΜΣ σχετικά με τη διακυβέρνηση των ΔΠΣ με τίτλο «From soft power to Deep Power: EU Governance of ICR in a Changing World» (Από την ήπια στη βαθιά ισχύ: Ενωσιακή διακυβέρνηση των ΔΠΣ σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο). Οι δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών θα πρέπει να στηρίζουν μια συνεκτική προσέγγιση των ΔΠΣ και να διασφαλίζουν τη συμμετοχή των κρατών μελών στην προετοιμασία και την εφαρμογή μιας στρατηγικής προσέγγισης της ΕΕ έναντι των ΔΠΣ.

Η ενίσχυση των επαφών με το Συμβούλιο της Ευρώπης, την UNESCO και άλλους σχετικούς πολυμερείς εταίρους μπορεί να προαγάγει τη συνεργασία και να αποτρέψει την επικάλυψη των εργασιών που αφορούν κοινές προτεραιότητες. Υπό το πρίσμα της συνεχιζόμενης γεωπολιτικής αστάθειας, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς σε περιοχές που μαστίζονται από συγκρούσεις. Με τις στοχευμένες επιθέσεις κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς, των δημιουργικών υποδομών και των καλλιτεχνών να συνεχίζονται στην Ουκρανία και τις συγκρούσεις σε άλλα σημεία να εξακολουθούν να έχουν επιπτώσεις στον πολιτιστικό βίο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν συντονισμένη αντίδραση, σύμφωνα με πρωτοβουλίες όπως η Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» (TEA) για την πολιτιστική κληρονομιά στην Ουκρανία και άλλα σχετικά μέτρα[13].

Το έγγραφο αποτελεσμάτων της διάσκεψης MONDIACULT 2025 παρέχει ένα σαφές σχέδιο στρατηγικής για συλλογική παγκόσμια δράση με σκοπό την προώθηση του ρόλου του πολιτισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη και τη διαμόρφωση της αναπτυξιακής ατζέντας για την περίοδο μετά το 2030. Οι δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών θα πρέπει να στηρίζουν αυτό το όραμα και να αναδείξουν κοινές συνεισφορές στις σχετικές συζητήσεις, προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος του πολιτισμού ως φορέα προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης, μεταξύ άλλων δίνοντας ώθηση στις εργασίες για την επίτευξη αυτών των στόχων στο πλαίσιο της διάσκεψης MONDIACULT 2029 και στη συμμετοχή σε άλλες σχετικές διεθνείς διαδικασίες.

---

[13] Βλέπε, στο πλαίσιο αυτό, παράγραφο 13 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 18ης και 19ης Ιουνίου 2026 (EUCO 8/26).

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Με βάση την κοινή δήλωση «Η Ευρώπη για τον πολιτισμό — Ο πολιτισμός για την Ευρώπη», το πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα (2027-2030) προσδιορίζει τις κοινές προκλήσεις των κρατών μελών στο πεδίο της πολιτιστικής πολιτικής και διευκολύνει τη συνεργασία και τις ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την περιγραφή των προτεραιοτήτων που πρέπει να εξεταστούν από τις Προεδρίες του Συμβουλίου και να τροφοδοτήσουν τις συζητήσεις σε επίπεδο Συμβουλίου. Το πρόγραμμα εργασιών θα πρέπει να διευκολύνει τη διαρθρωμένη συμμετοχή και τη συμβολή των κρατών μελών σε καίριες εμβληματικές δράσεις που περιγράφονται στην Πυξίδα Πολιτισμού.

Το πρόγραμμα εργασιών περιέχει θέματα προς συζήτηση και διάλογο στα κατάλληλα επίπεδα κατά τη διάρκεια της καλυπτόμενης περιόδου, καθώς και βασικά θέματα προς τακτική επανεξέταση σε επίπεδο ομάδας εργασίας στο πλαίσιο της Επιτροπής Πολιτιστικών Υποθέσεων (CAC).

Σε αυτό περιγράφονται επίσης και άλλες ρυθμίσεις για τη συντονισμένη συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ μεταξύ υπαλλήλων και εμπειρογνωμόνων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων μάθησης από ομοτίμους, των ασκήσεων απολογισμού και των ομάδων ΑΜΣ.

Επανεξέταση και ευελιξία

Η διατήρηση της ευελιξίας και της προσαρμοστικότητας στις διατάξεις και την εφαρμογή του προγράμματος εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα έχει ουσιώδη σημασία για την ανταπόκριση στις ανάγκες των ΤΠΔ σε ένα δύσκολο και εξελισσόμενο πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό κλίμα. Ως εκ τούτου, στο τέλος κάθε τριάδας Προεδριών εντός του χρονικού ορίζοντα του παρόντος προγράμματος εργασιών, η τρέχουσα Προεδρία θα διευκολύνει τη συζήτηση στο πλαίσιο της CAC με σκοπό την παροχή άτυπων ενημερώσεων σχετικά με τις δράσεις που προβλέπονται στο πρόγραμμα εργασιών. Αυτή η άτυπη επανεξέταση θα λαμβάνει υπόψη την πρόοδο που έχει επιτευχθεί και τον αντίκτυπο των δράσεων που έχουν αναληφθεί και μπορεί να προτείνει προσαρμογές σε επακόλουθες δράσεις υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί και/ή των σχετικών εξελίξεων πολιτικής σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο.

Αυτό δεν εμποδίζει τις άλλες Προεδρίες να διευκολύνουν περαιτέρω άτυπες επανεξετάσεις, εφόσον κρίνεται σκόπιμο.

Ενσωμάτωση σε άλλες πολιτικές

Ο αυξημένος συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ της πολιτιστικής πολιτικής και άλλων ενωσιακών και εθνικών φόρουμ χάραξης πολιτικής παραμένουν ουσιώδους σημασίας.
Η ενσωμάτωση της πολιτιστικής πολιτικής και η συντονισμένη δράση είναι εκ των ων ουκ άνευ για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που έχει ο πολιτισμός να δώσει ώθηση στην κοινωνική πρόοδο. Ως εκ τούτου, το πρόγραμμα εργασιών επιδιώκει να αυξήσει τη διατομεακή συνεργασία και μάθηση με τα σχετικά ιδρύματα. Αυτό περιλαμβάνει συνεργασίες σε επίπεδο εμπειρογνωμόνων, στενότερη αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων προπαρασκευαστικών οργάνων του Συμβουλίου και αυξημένη συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.

III. ΔΡΑΣΕΙΣ

Α. Διάλογοι πολιτικής — Τεχνητή νοημοσύνη και ΤΠΔ

Στόχος: στήριξη της συνεργασίας σε επίπεδο πολιτικών και της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που παρουσιάζει η ΤΝ, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής εμπειριών σχετικά με εθνικά μέτρα, καθώς και πρακτική καθοδήγηση και ανάπτυξη ικανοτήτων για τους ΤΠΔ, και συμβολή στην ανάπτυξη και την εφαρμογή της μελλοντικής στρατηγικής ΤΝ της ΕΕ για τους ΤΠΔ.

Σκεπτικό: Η ΤΝ συνοδεύεται από σημαντικές προκλήσεις και ευκαιρίες για τους ΤΠΔ. Στα κυριότερα ζητήματα που εντοπίστηκαν από τα κράτη μέλη περιλαμβάνονται η δεοντολογική, βιώσιμη, υπεύθυνη και ανθρωποκεντρική κατάρτιση και χρήση της ΤΝ· ο σεβασμός των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων· η διαφάνεια στη χρήση προστατευόμενου περιεχομένου· η απασχόληση και οι συνθήκες εργασίας· η δίκαιη αμοιβή στους ΤΠΔ· η πολιτισμική και γλωσσική πολυμορφία· ο αντίκτυπος της ΤΝ στη δημιουργική πρακτική, καθώς και τα πολιτιστικά δεδομένα ως πόρος για την ΤΝ και την καινοτομία. Ενώ ορισμένα από τα ζητήματα αυτά αντιμετωπίζονται μέσω άλλων πρωτοβουλιών πολιτικής, πολλά ζητήματα που σχετίζονται με την ΤΝ θα πρέπει να εξεταστούν στην επικείμενη στρατηγική ΤΝ για τους ΤΠΔ. Παράλληλα, το πρόγραμμα εργασιών (2027-2030) προτείνει σειρά στοχευμένων διαλόγων πολιτικής για την αντιμετώπιση των διαφορετικών και αναδυόμενων ζητημάτων που σχετίζονται με την ΤΝ και τους ΤΠΔ και για τη στήριξη της ανθρωποκεντρικής δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της πολυμορφίας στην εποχή της ΤΝ. Με δεδομένο τον γρήγορο ρυθμό των εξελίξεων στον τομέα της ΤΝ, οι ευέλικτοι αλλά τακτικοί διάλογοι πολιτικής μπορούν να παράσχουν μια δομή ανταποκρινόμενη στις ανάγκες για εστιασμένες και ευπροσάρμοστες ανταλλαγές και παρεμβάσεις σε επίκαιρα ζητήματα ΤΝ κατά την περίοδο του προγράμματος εργασιών.

Τα διδάγματα, οι βέλτιστες πρακτικές και οι συστάσεις από τους διαλόγους πολιτικής αναμένεται να τροφοδοτούν τις πολιτικές συζητήσεις και τις συζητήσεις μεταξύ των εμπειρογνωμόνων. Ο πλήρης κατάλογος των συγκεκριμένων θεμάτων θα πρέπει να είναι ευέλικτος ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται σε αναδυόμενα ζητήματα.

Μεταξύ των πιθανών θεμάτων θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

1. ΤΝ και πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία

Στόχος: εξέταση μέτρων για την αντιμετώπιση του αντικτύπου της ΤΝ στην πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία, τη συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή στο ψηφιακό περιβάλλον, την προσβασιμότητα και τη δυνατότητα εντοπισμού ποικίλου ευρωπαϊκού περιεχομένου.

Αναμενόμενα αποτελέσματα: προτάσεις, ιδέες και συστάσεις σχετικά με τον τρόπο προστασίας και ενίσχυσης της πολιτιστικής πολυμορφίας στο διαδίκτυο και προώθησης της συμμετοχής των περιφερειακών και μειονοτικών γλωσσών σε συστήματα ΤΝ, καθώς και σχετικά με ζητήματα που αφορούν την προσβασιμότητα και τη δυνατότητα εντοπισμού ποικίλου περιεχομένου. Τα πορίσματα θα πρέπει να αξιοποιούν και να συμπληρώνουν την ευρύτερη ανάπτυξη στρατηγικής για την ΤΝ και τους ΤΠΔ και να τροφοδοτούν τις εν εξελίξει παγκόσμιες συζητήσεις σε διεθνή φόρουμ πολιτιστικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της σύμβασης της UNESCO του 2005.

2. ΤΝ και απασχόληση στους ΤΠΔ

Στόχος: εξέταση του δυνητικού αντικτύπου στην απώλεια και τον μετασχηματισμό θέσεων εργασίας και στην απασχόληση στους ΤΠΔ, στις συνθήκες εργασίας, στη δίκαιη αμοιβή, στην ανθρώπινη δημιουργικότητα, στις ανάγκες σε δεξιότητες, στην κριτική σκέψη και στον γραμματισμό στον τομέα της ΤΝ.

Αναμενόμενα αποτελέσματα: αξιολόγηση από ομοτίμους/συλλογή στοιχείων σχετικά με τον αντίκτυπο της ΤΝ στην αγορά εργασίας και εξέταση των αναδυόμενων αποκρίσεων πολιτικής.

3. Άλλα αναδυόμενα ζητήματα σχετικά με την ΤΝ

Πιθανοί πρόσθετοι διάλογοι πολιτικής για την ΤΝ και τους ΤΠΔ θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με άλλα αναδυόμενα ζητήματα, μεταξύ άλλων σε σχέση με σχετικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο, καθώς και βασικές προτεραιότητες για ανάληψη δράσης που θα προσδιοριστούν στη στρατηγική ΤΝ της ΕΕ για τους ΤΠΔ. Στα πιθανά θέματα μπορεί να περιλαμβάνονται τα εξής:

- καλλιτεχνική εκπαίδευση, κατάρτιση και δεξιότητες στην εποχή της ΤΝ·
- τομεακές αποκρίσεις στον αντίκτυπο της ΤΝ (συμπεριλαμβανομένου του αντικτύπου της ΤΝ στον οπτικοακουστικό τομέα, στα βιντεοπαιχνίδια, στη μουσική, στο σχέδιο, στις εκδόσεις και στον ευρωπαϊκό τομέα του βιβλίου, στις βιβλιοθήκες, στα μουσεία και στην πολιτιστική κληρονομιά κ.λπ.)·
- δυνατότητες και ορθές πρακτικές στη χρήση της ΤΝ για τη δημιουργικότητα, την πολιτιστική παραγωγή, τη διάδοση και την πρόσβαση στον πολιτισμό·
- τα πολιτιστικά δεδομένα ως πόρος για την ΤΝ και την καινοτομία που αντικατοπτρίζει τις ευρωπαϊκές αξίες και προάγει την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία.

B. Δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους (PLA) / Εργαστήρια

i) Δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους

Στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών (2023-2026) επισημάνθηκε το ενδιαφέρον των κρατών μελών για μεγαλύτερη χρήση των δραστηριοτήτων μάθησης από ομοτίμους. Πρόκειται για εθελοντικές ανταλλαγές σε επίπεδο εμπειρογνωμόνων υπό την καθοδήγηση των κρατών μελών, οι οποίες παρέχουν ένα πρακτικό πλαίσιο προκειμένου οι συμμετέχουσες χώρες να ανταλλάσσουν εμπειρίες, να συγκρίνουν προσεγγίσεις πολιτικής και να εντοπίζουν βέλτιστες πρακτικές. Κατά περίπτωση, οι δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους μπορούν να οδηγούν στην κατάρτιση συνοπτικών εκθέσεων και πρακτικών συστάσεων.
Οι δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους θα πρέπει να παραμείνουν ευέλικτες και να ανταποκρίνονται στις αναδυόμενες προκλήσεις. Μπορούν να καλύπτουν τα ακόλουθα:

- *Καθεστώς των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα*: ανταλλαγή εμπειριών σε θέματα που επηρεάζουν τους ΤΠΔ, όπως οι συνθήκες εργασίας, η δίκαιη αμοιβή, το χάσμα μεταξύ των φύλων και το χάσμα εκπροσώπησης, τα εμπόδια στη διασυνοριακή κινητικότητα ή η συνέχεια που δόθηκε σε προηγούμενες συστάσεις ομάδων ΑΜΣ[14].

- *Δημιουργική Μόδα*: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τις διαρθρωτικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η δημιουργική μόδα ως διακριτός τομέας του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης στη βιωσιμότητα, της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και της μετάδοσης των δεξιοτήτων και τεχνικών.

- *Μακροπρόθεσμη διατήρηση της ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς*: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών με δυνατότητα ανάπτυξης κοινών λύσεων και εργαλείων για τη μακροπρόθεσμη διασυνοριακή διατήρηση διαφόρων μορφών ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της οπτικοακουστικής, κειμενικής, οπτικής και δομημένης κληρονομιάς, με στόχο την αύξηση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένης της κυβερνοανθεκτικότητας, στους ΤΠΔ.

---

[14] Ομάδα εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) με θέμα «The Status and Working Conditions of Artists and creative and Cultural Professionals» (Το καθεστώς και οι συνθήκες εργασίας των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας) (2023).

- *Πρόσβαση στον πολιτισμό και συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή*: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για τη στήριξη της πρόσβασης και της συμμετοχής στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, ιδίως για τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες, τα άτομα με αναπηρία, τους νέους και τους ηλικιωμένους, καθώς και όσους ζουν σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές.

Πιθανά πρόσθετα θέματα που άπτονται της μάθησης από ομοτίμους θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την πολιτιστική και καλλιτεχνική εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της κινηματογραφικής εκπαίδευσης· τους καλλιτέχνες που διατρέχουν κίνδυνο· τη δημοκρατική ανθεκτικότητα και την ευρωπαϊκή μνήμη· τη ζωντανή κληρονομιά, τις παραδοσιακές τέχνες και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά· τις βιβλιοθήκες, τις εκδόσεις και τον ευρωπαϊκό τομέα του βιβλίου· το σχέδιο, την αρχιτεκτονική και το περιβάλλον διαβίωσης υψηλής ποιότητας· τον οπτικοακουστικό τομέα και τον τομέα του κινηματογράφου· τον τομέα της μουσικής· την παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών· και την ενάλια πολιτιστική κληρονομιά.

ii) Εργαστήρια

Τα «εργαστήρια» αποτελούν ανταλλαγές υπό την καθοδήγηση της Επιτροπής, στις οποίες συμμετέχουν κράτη μέλη, εμπειρογνώμονες και ενδιαφερόμενα μέρη, κατά περίπτωση.
Τα εργαστήρια μπορεί να καλύπτουν τα ακόλουθα:

- *Πολιτισμός και υγεία*: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με την εν εξελίξει συνεργασία μεταξύ των τομέων του πολιτισμού και της υγείας και ευημερίας, συμπεριλαμβανομένων των συνεισφορών στις μελλοντικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τον πολιτισμό, την υγεία και την ευημερία[15].

[15] Πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη.

Γ. Ομάδες στο πλαίσιο της Ανοιχτής Μεθόδου Συντονισμού (ΑΜΣ)

Στόχος: διευκόλυνση της διαρθρωμένης συνεργασίας των εμπειρογνωμόνων και της ανάπτυξης πρακτικών συστάσεων για τη χάραξη πολιτικής σε επίπεδο Ένωσης και, κατά περίπτωση, σε εθνικό επίπεδο.

i) *Απελευθέρωση της χρηματοδότησης του πολιτισμού: τόνωση των επενδύσεων στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας*

Σκεπτικό:η επαρκής χρηματοδότηση του πολιτισμού είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση ενός ισχυρότερου και ανταγωνιστικότερου πολιτιστικού τομέα. Ωστόσο, οι προϋπολογισμοί για τον πολιτισμό τελούν υπό συνεχή πίεση σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Στόχος: η εν λόγω ομάδα ΑΜΣ θα εξετάσει τη χρηματοδότηση του πολιτισμού και θα διατυπώσει συστάσεις προς τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ σχετικά με τον τρόπο περαιτέρω ενθάρρυνσης της χρήσης καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων, παροχής κινήτρων και διαχείρισης ιδιωτικών, φιλανθρωπικών και άλλων πηγών και μηχανισμών χρηματοδότησης και συνεργασίας, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Αυτό περιλαμβάνει την εξέταση του τρόπου με τον οποίο μπορούν να ενισχυθούν οι ΤΠΔ με τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για αυξημένη χρηματοδότηση, καθώς και του τρόπου με τον οποίο μπορούν τα πολιτιστικά ιδρύματα και οι επαγγελματίες να διαχειριστούν καλύτερα την ανάπτυξή τους και να αντιμετωπίσουν τυχόν σχετικούς κινδύνους. Η ομάδα ΑΜΣ θα εξετάσει επίσης τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ενσωματωθεί η χρηματοδότηση του πολιτισμού με οριζόντιο τρόπο σε διάφορα χρηματοδοτικά μέσα, επιτρέποντας στον πολιτισμό να επωφεληθεί από την έρευνα, τις επιχειρήσεις, την κινητικότητα, τη διεθνή ανάπτυξη και άλλα. Η ομάδα ΑΜΣ θα πρέπει να φέρει σε επαφή εμπειρογνώμονες από τον τομέα της πολιτιστικής πολιτικής και εμπειρογνώμονες από δημόσιους και ιδιωτικούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς. Θα πρέπει επίσης να εξετάσει τις εργασίες που έχει ξεκινήσει η UNESCO όσον αφορά την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων για τη χρηματοδότηση του πολιτισμού, μεταξύ άλλων προσκαλώντας σχετικούς εμπειρογνώμονες της UNESCO να συμμετάσχουν στην ομάδα.

Αυτή η νέα ομάδα ΑΜΣ θα επιδιώξει να επανεξετάσει και να αξιοποιήσει τα πορίσματα και τις συστάσεις της έκθεσης του 2015 με τίτλο «Towards More Efficient Financial Ecosystems: Innovative Instruments to Facilitate Access to Finance for the Cultural and Creative Sectors» (Προς πιο αποδοτικά χρηματοδοτικά οικοσυστήματα: Καινοτόμα μέσα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για τους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας). Θα βασιστεί επίσης στα διδάγματα και τους πόρους που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου Creative FLIP (Finance, Learning, Innovation and Intellectual Property Rights for the CCSI — Χρηματοδότηση, μάθηση, καινοτομία και δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας για τους ΤΚΠΔ).

Η άσκηση ΑΜΣ θα βοηθήσει να τροφοδοτηθεί η προβλεπόμενη δράση με τίτλο «Κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τις στρατηγικές επενδύσεις στον πολιτισμό»[16] και διερεύνηση καινοτόμων επενδυτικών εργαλείων για την προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων, συμπεριλαμβανομένων φιλανθρωπικών δράσεων, σε συνεργασία με σχετικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Επιδιωκόμενα αποτελέσματα:έκθεση εμπειρογνωμόνων στην οποία θα περιγράφονται οι βασικές συστάσεις για την ενσωμάτωση του πολιτισμού σε οριζόντιους μηχανισμούς χρηματοδότησης και για την ανάπτυξη ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση του πολιτισμού.

ii) Ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά στο πλαίσιο της ετοιμότητας και αντιμετώπισης κρίσεων και καταστροφών

Σκεπτικό:σε ένα ολοένα και πιο ασταθές παγκόσμιο γεωπολιτικό πλαίσιο, ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά βρίσκονται πολύ συχνά στην πρώτη γραμμή των συγκρούσεων και της αστάθειας. Οι επιθέσεις αυτές μπορούν να λαμβάνουν πολλές μορφές, συμπεριλαμβανομένης της άμεσης στόχευσης πολιτιστικών υποδομών και χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο συνεχιζόμενος επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας εξακολουθεί να αναδεικνύει τη στοχευμένη καταστροφή του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς ως εσκεμμένη τακτική πολιτιστικού πολέμου, η οποία έχει σχεδιαστεί για να υπονομεύσει και να καταστρέψει την πολιτιστική ταυτότητα. Το κλιμακούμενο μοτίβο ακραίων καιρικών φαινομένων, συμπεριλαμβανομένων πλημμυρών, καυσώνων και δασικών πυρκαγιών, τα οποία προκαλούνται εξαιτίας της κλιματικής κρίσης, ενέχει επίσης σημαντικούς κινδύνους να βρεθούν οι χώροι πολιτισμού και πολιτιστικής κληρονομιάς σε ολόκληρη την Ένωση σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και απαιτεί προβληματισμό, ανάλυση και συγκεκριμένες, συντονισμένες διατομεακές δράσεις ετοιμότητας ενόψει των εν λόγω φαινομένων. Επιπλέον, οι κλοπές από μουσεία και άλλα πολιτιστικά ιδρύματα συνιστούν ολοένα μεγαλύτερη απειλή για την ακεραιότητα της πολιτιστικής κληρονομιάς σε αρκετά κράτη μέλη.

---

16 Πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη.

Στόχος: Η Ευρώπη έχει διδαχθεί από την αντίδρασή της σε πρόσφατες κρίσεις ότι οι δράσεις της ΕΕ μπορούν να συμπληρώνουν τις διμερείς πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη και μπορούν να αποτελούν πολύτιμη συμβολή και πρότυπο για την ετοιμότητα έναντι κρίσεων, τη διαχείριση κινδύνων και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στους τομείς του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η ομάδα ΑΜΣ θα πρέπει να εξετάσει μηχανισμούς έγκαιρης προειδοποίησης και άμεσης αντίδρασης, την προστασία, τη διατήρηση και την αποκατάσταση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και βέλτιστες πρακτικές σχετικά με μέτρα ασφάλειας κατά της κλοπής από μουσεία και άλλα πολιτιστικά ιδρύματα. Πρωτοβουλίες όπως η Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» για την πολιτιστική κληρονομιά στην Ουκρανία, ως απάντηση σε επιθέσεις κατά του πολιτισμού, και η ενσωμάτωση της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς στα πλαίσια πολιτικής προστασίας της Ένωσης παρέχουν μια συντονισμένη, αποτελεσματική και κλιμακούμενη προσέγγιση. Η στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ετοιμότητας προτείνει μια σειρά δράσεων που ακολουθούν μια προσέγγιση για όλους τους κινδύνους, για το σύνολο της κοινωνίας και το σύνολο της διακυβέρνησης. Φέρνοντας σε επαφή εμπειρογνώμονες στους τομείς της πολιτιστικής πολιτικής και της πολιτικής για την πολιτιστική κληρονομιά και εμπειρογνώμονες στον τομέα της ετοιμότητας και της αντιμετώπισης κρίσεων και καταστροφών, αυτή η ομάδα ΑΜΣ θα επιδιώξει να διατυπώσει συστάσεις για ένα δυναμικό, ευπροσάρμοστο και αποτελεσματικό μοντέλο συντονισμού της αντίδρασης της ΕΕ σε απειλές κατά της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τα υφιστάμενα πλαίσια και εργαλεία ετοιμότητας και αντιμετώπισης κρίσεων και καταστροφών σε επίπεδο ΕΕ. Η ομάδα ΑΜΣ θα πρέπει να καλύπτει την ετοιμότητα έναντι κρίσεων και καταστροφών, τη διαχείριση κινδύνων και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης τόσο για την υλική όσο και για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις τεχνολογίες ψηφιακής διατήρησης, κατά περίπτωση.

Επιδιωκόμενα αποτελέσματα:έκθεση εμπειρογνωμόνων στην οποία περιγράφονται βασικές συστάσεις και εργαλεία για την ετοιμότητα έναντι κρίσεων και καταστροφών της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη διαχείριση κινδύνων, με σκοπό την ανάπτυξη μιας πιο στρατηγικής, ταχείας, αποτελεσματικής και ευπροσάρμοστης προσέγγισης για την προστασία του πολιτισμού και της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

iii) Καλλιτεχνική ελευθερία: ενίσχυση ικανοτήτων για τη διασφάλιση της καλλιτεχνικής ελευθερίας

Σκεπτικό:δεδομένου του ρόλου του πολιτισμού και των τεχνών στην προάσπιση των ευρωπαϊκών αξιών και της δημοκρατικής ανθεκτικότητας, η ενίσχυση της καλλιτεχνικής ελευθερίας έχει ιδιαίτερη σημασία. Η καλλιτεχνική ελευθερία επιτρέπει την ελεύθερη και πλουραλιστική έκφραση, τον διάλογο και τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Επιπλέον, σε διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη και ενδιαφερόμενα μέρη των ΤΠΔ, η καλλιτεχνική ελευθερία αναγνωρίζεται ως βασικό μέλημα του προγράμματος εργασιών, με τους καλλιτέχνες και τους επαγγελματίες του πολιτιστικού τομέα να υφίστανται ολοένα και περισσότερες άμεσες και έμμεσες πιέσεις.

Στόχος: αυτή η άσκηση ΑΜΣ θα πρέπει να φέρει σε επαφή εμπειρογνώμονες στους τομείς της πολιτιστικής πολιτικής, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή της πολιτικής για τη δικαιοσύνη σε συνεργασία με εκπροσώπους σχετικών διεθνών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων του Συμβουλίου της Ευρώπης και της UNESCO, οι οποίοι υλοποιούν ήδη δραστηριότητες υποβολής εκθέσεων και χαρτογράφησης και αναπτύσσουν πρότυπα πολιτικής στον τομέα αυτόν. Η ομάδα ΑΜΣ θα πρέπει να διευκολύνει τις ανταλλαγές όσον αφορά τα υφιστάμενα πλαίσια, καθώς και τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες και ορθές πρακτικές σε εθνικό και πολυμερές επίπεδο και να διερευνήσει μέτρα για τη διασφάλιση της καλλιτεχνικής ελευθερίας και την προώθηση ευνοϊκών πλαισίων για την καλλιτεχνική δημιουργία. Η ομάδα ΑΜΣ θα πρέπει να εξετάσει τις υφιστάμενες προσεγγίσεις για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την καλλιτεχνική ελευθερία σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και θα πρέπει να εντοπίσει κενά που εμποδίζουν την ανάπτυξη αποτελεσματικών μέτρων πολιτικής για την προστασία της καλλιτεχνικής ελευθερίας. Οι εργασίες αυτές θα πρέπει να επιδιώκουν να συμπληρώσουν υφιστάμενες πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί από το Συμβούλιο της Ευρώπης, την UNESCO, σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και την ακαδημαϊκή κοινότητα, και να αποφύγουν τις αλληλεπικαλύψεις. Η ομάδα ΑΜΣ θα πρέπει επίσης να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο οι δράσεις του Συμβουλίου στον τομέα της καλλιτεχνικής ελευθερίας μπορούν να προσφέρουν προστιθέμενη αξία και να συμβάλουν στην επίτευξη ευρύτερων στόχων της πολιτιστικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της εκπόνησης των εκθέσεων για την «κατάσταση του πολιτισμού»[17].

Επιδιωκόμενα αποτελέσματα: έκθεση εμπειρογνωμόνων που βασίζεται σε υφιστάμενες διεθνείς προσεγγίσεις και πλαίσια, ιδίως εκείνα του Συμβουλίου της Ευρώπης και της UNESCO, περιγράφει ορθές πρακτικές και πιθανές συστάσεις για την ενίσχυση των δυνατοτήτων και των ικανοτήτων διασφάλισης και ενίσχυσης της καλλιτεχνικής ελευθερίας και εντοπίζει ευκαιρίες για μελλοντικές κοινές πρωτοβουλίες με το Συμβούλιο της Ευρώπης και την UNESCO.

[17] Πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη.

Δ. Δίκτυα εμπειρογνωμόνων και ανταλλαγές

i) Δίκτυο κόμβου πολιτιστικών δεδομένων της ΕΕ

Σκεπτικό: απαιτούνται συνεχείς εργασίες για την ανάπτυξη ικανοτήτων συλλογής δεδομένων, έρευνας και παρακολούθησης στον τομέα του πολιτισμού σε ολόκληρη την Ένωση. Στην κοινή δήλωση ορίζεται η συλλογική δέσμευση «να προωθήσουμε πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη βελτίωση της διαθεσιμότητας αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεδομένων σχετικά με τον πολιτισμό που θα στηρίζουν τη χάραξη τεκμηριωμένων πολιτιστικών πολιτικών». Σε αυτό το πνεύμα, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να αναπτύξει έναν νέο κόμβο πολιτιστικών δεδομένων της ΕΕ.

Στόχος:δημιουργία ενός φόρουμ για τα κράτη μέλη και την Επιτροπή με σκοπό την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, τη δοκιμή ιδεών και την κάλυψη των κενών στη μέτρηση των ΤΠΔ σε επίπεδο ΕΕ, από κοινού με εμπειρογνώμονες του τομέα, για τη δημιουργία μεγαλύτερης συνοχής και την ευθυγράμμιση των εργασιών σχετικά με τα πολιτιστικά δεδομένα, κατά περίπτωση.
Οι δραστηριότητες του δικτύου θα είναι συμπληρωματικές προς τις υφιστάμενες εργασίες σχετικά με τις επίσημες στατιστικές και θα πρέπει να στηρίζουν την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής, μεταξύ άλλων μέσω της εθελοντικής ανταλλαγής πρακτικών σχετικά με τους κοινούς δείκτες μέτρησης, τη διαλειτουργικότητα και την υπεύθυνη διακυβέρνηση των δεδομένων. Οι σχετικές δραστηριότητες θα πρέπει επίσης να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη του κόμβου πολιτιστικών δεδομένων της ΕΕ. Οι στόχοι και οι αρμοδιότητες του δικτύου θα πρέπει να συζητηθούν στην CAC πριν από την έναρξη των δραστηριοτήτων του.

Επιδιωκόμενα αποτελέσματα:δίκτυο εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών που εργάζονται διμερώς ή πολυμερώς σε εθελοντική και ad hoc βάση για τη μέτρηση και την ανάλυση του πολιτισμού και των ΤΠΔ.

ii) Συνεδριάσεις υψηλόβαθμων υπαλλήλων (SOM) για τις ΔΠΣ

Σκεπτικό: Λαμβανομένων υπόψη των συστάσεων της ομάδας ΑΜΣ για τη διακυβέρνηση των ΔΠΣ, μπορούν να πραγματοποιούνται κάθε έξι μήνες, με πρωτοβουλία της εκάστοτε Προεδρίας, σε εθελοντική βάση, τακτικές SOM για τις ΔΠΣ. Εναλλακτικά, μια άτυπη επιτροπή υποστήριξης SOM που θα περιλαμβάνει τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση της συνέχειας μεταξύ των SOM, διοργανώνοντας τις συνεδριάσεις και διευκολύνοντας τον μελλοντικό σχεδιασμό των θεμάτων και των ημερήσιων διατάξεων. Η επιτροπή αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει εμπειρογνώμονες στον τομέα του πολιτισμού και των εξωτερικών σχέσεων από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, τις υπηρεσίες της Επιτροπής και την ΕΥΕΔ, κατά περίπτωση, τόσο από τον χώρο του πολιτισμού όσο και από τον χώρο των εξωτερικών υποθέσεων, ώστε να αντικατοπτρίζεται ο κοινός τομέας πολιτικής των ΔΠΣ.

Επιδιωκόμενα αποτελέσματα: Τακτικές συνεδριάσεις για τη στήριξη της συνέχειας, του στρατηγικού σχεδιασμού και του συντονισμού των πολιτικών για τις ΔΠΣ.

Ε. Ενέργειες σε συνέχεια προηγούμενων ΑΜΣ

Ένα βασικό δίδαγμα που αντλήθηκε από το πρόγραμμα εργασιών (2023-2026) ήταν η ανάγκη να συνεχίσουν να λειτουργούν πέραν της έκθεσης ΑΜΣ τα δίκτυα που αναπτύχθηκαν από τις ομάδες ΑΜΣ και να καταστεί δυνατή η συνεχής δραστηριοποίηση για να προαχθεί η εφαρμογή των συστάσεων[18]. Το πρόγραμμα εργασιών (2027-2030) θα επιδιώξει να διασφαλίσει τη συνέχεια και την υλοποίηση στο πλαίσιο των θεματικών εστιάσεων των πρόσφατων ΑΜΣ μέσω δράσεων που περιλαμβάνουν i) πιθανές ασκήσεις απολογισμού, ii) πιθανές άτυπες ανταλλαγές απόψεων στο πλαίσιο της CAC για την κοινή χρήση επικαιροποιημένων στοιχείων σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, και iii) την πιθανή τροφοδότηση άλλων διαδικασιών ανάπτυξης πολιτικής με συστάσεις από ασκήσεις ΑΜΣ.

ΣΤ. Παρουσιάσεις προσκεκλημένων / προφορικές ανταλλαγές στο πλαίσιο της CAC

Στόχος: για θέματα που σχετίζονται με τον πολιτισμό και εξετάζονται σε άλλα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου ή εξωτερικά, οι «παρουσιάσεις προσκεκλημένων / προφορικές ανταλλαγές στο πλαίσιο της CAC» μπορούν να προσφέρουν έναν χώρο για την ανταλλαγή ιδεών και επικαιροποιημένων στοιχείων σχετικά με συναφή ζητήματα. Ένας ενδεικτικός κατάλογος θεμάτων θα μπορούσε να καλύπτει τα ακόλουθα:

- *Ουκρανία: πολιτισμός, πολιτιστική κληρονομιά και ανάκαμψη*

Ανταλλαγές απόψεων στο πλαίσιο της CAC σχετικά με την Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» και άλλα μέτρα στήριξης για την αξιολόγηση και τον προσδιορισμό πρόσθετων αναγκών και ευκαιριών συνεργασίας όσον αφορά την παροχή στήριξης στην Ουκρανία στους τομείς του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

- *Πολιτιστικά δικαιώματα, πολιτιστική δημοκρατία και τέχνες με κοινωνική δράση: Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών*

Συζήτηση στο πλαίσιο της CAC με τη συμβολή σχετικών διεθνών ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένης της ειδικής εισηγήτριας των Ηνωμένων Εθνών για τα πολιτιστικά δικαιώματα.

---

18 Βλέπε έκθεση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (2023-2026).

- *Ανταγωνιστικότητα και πολιτιστικές διαστάσεις του ευρωπαϊκού τομέα βιντεοπαιχνιδιών*

Ανταλλαγή απόψεων σε πιθανή κοινή συνεδρίαση της CAC και της Ομάδας «Οπτικοακουστικός τομέας και μέσα ενημέρωσης».

- *Αρχιτεκτονική πολιτική, ένα περιβάλλον διαβίωσης υψηλής ποιότητας για όλους και το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους*

Ανταλλαγή απόψεων σε πιθανή κοινή συνεδρίαση της CAC και της Ομάδας «Περιβάλλον», με τη συμβολή άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, όπως το δίκτυο Ευρωπαίων Διευθυντών Αρχιτεκτονικών Πολιτικών (ΕΔΑΠ).

- *Πνευματικά δικαιώματα — παρουσίαση από άλλες ομάδες εργασίας*

Ανταλλαγή απόψεων σε πιθανή κοινή συνεδρίαση της CAC και της Ομάδας «Διανοητική ιδιοκτησία» (Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας).

- *Πολιτισμός, ευρωπαϊκή ιστορία και μνήμη*

Ανταλλαγή απόψεων στο πλαίσιο της CAC για τη συμμετοχή σχετικών ενδιαφερόμενων μερών στον τομέα των διεθνών υποθέσεων, αρμόδιων οργάνων της ΕΕ ή άλλων φορέων.

Ο ανωτέρω κατάλογος δεν εμποδίζει τις Προεδρίες να εξετάσουν άλλα σχετικά θέματα, εφόσον κρίνεται σκόπιμο.

Ζ. Άλλες δράσεις

Συνέδρια, σεμινάρια, μελέτες και άλλες δράσεις θα συνεχίσουν να συμβάλλουν στην εφαρμογή του προγράμματος εργασιών και στη διερεύνηση θεμάτων προτεραιότητας, σύμφωνα με προηγούμενα προγράμματα εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα.

Παράλληλα με τη διατήρηση της ανάγκης για ευελιξία και ικανότητα ανταπόκρισης στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος εργασιών, μεταξύ των θεμάτων των πρωτοβουλιών υπό την ηγεσία της Προεδρίας και των πιθανών εργασιών του Συμβουλίου θα μπορούσαν να συγκαταλέγονται ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- Η συμβολή των βιβλιοθηκών και των μέσων ενημέρωσης στην κοινωνική ανθεκτικότητα·
- Διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης·
- Διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις·
- Δεξιότητες και πολιτιστικά επαγγέλματα σε περιόδους μετάβασης·
- Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και πολιτισμός·
- Άυλη πολιτιστική κληρονομιά·
- Ένα ισχυρό πολιτιστικό οικοσύστημα για μια ανθεκτική και υγιή κοινωνία·
- Ο ρόλος του πολιτισμού στην ενίσχυση της ευημερίας, της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και της ανθεκτικότητας των κοινοτήτων·
- Ενάλια πολιτιστική κληρονομιά·
- Πολιτισμός και βιώσιμος τουρισμός.

Ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα του προγράμματος εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (2027-2030)

	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
	1ο εξάμηνο	**2ο εξάμηνο**	**1ο εξάμηνο**	**2ο εξάμηνο**	**1ο εξάμηνο**	**2ο εξάμηνο**	**1ο εξάμηνο**	**2ο εξάμηνο**
Α. Ενίσχυση των ευρωπαϊκών αξιών, των πολιτιστικών δικαιωμάτων και της καλλιτεχνικής ελευθερίας·								
Καλλιτεχνική ελευθερία			ΑΜΣ					
Πρόσβαση στον πολιτισμό			PLA (*ενδεχ.*)					
Βιβλιοθήκες και πολιτιστικά ιδρύματα	Συνέδριο: Βιβλιοθήκες και μέσα ενημέρωσης υπέρ της κοινωνικής ανθεκτικότητας και της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά	Συνέδριο: Δημόσιες βιβλιοθήκες, αναγνωστική κουλτούρα και γραμματισμός: ευρωπαϊκές προοπτικές και ελληνικές πρωτοβουλίες				Απολογισμός		
Πολιτιστικά δικαιώματα					Παρουσίαση προσκεκλημένου / προφορική ανταλλαγή στο πλαίσιο της CAC (*ενδεχ.*)			
Β. Ενδυνάμωση των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα και στήριξη των ανθρώπων και της κοινωνίας								
Πολιτισμός και υγεία		Συνέδριο για την πολιτιστική συνταγογράφηση	Εργαστήριο (*ενδεχ.*)	Συνέδριο και συμπεράσματα του Συμβουλίου (*ενδεχ.*)				

Καθεστώς και συνθήκες εργασίας							Απολογισμός (*ενδεχ.*)	
Δεξιότητες και κατάρτιση			Συνέδριο: Δεξιότητες για το μέλλον για την ενίσχυση του πολιτισμού, της πολιτιστικής κληρονομιάς και των δημιουργικών οικοσυστημάτων					
Ευημερία, συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και κοινωνική ανθεκτικότητα								Συνέδριο και συμπεράσματα (*ενδεχ.*)
Γ. Πολιτισμός, ανταγωνιστικότητα, ανθεκτικότητα, καινοτομία, βιωσιμότητα και συνοχή								
Χρηματοδότηση του πολιτισμού	ΑΜΣ							
			Συνέδριο για τους μηχανισμούς χρηματοδότησης					
Ετοιμότητα έναντι κρίσεων και καταστροφών				ΑΜΣ				
Πολιτιστικά δεδομένα			Δίκτυο εμπειρογνωμόνων					

Τεχνητή Νοημοσύνη		Συνέδριο με θέμα τη σχέση μεταξύ ΤΝ, διανοητικής ιδιοκτησίας και συνθηκών απασχόλησης στον πολιτιστικό τομέα Συνέδριο με θέμα τη χρήση της ΤΝ, με στόχο τη διατήρηση και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς	CAC: Παρουσίαση προσκεκλημένου / προφορική ανταλλαγή (ΤΝ και δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας)	Διάλογος πολιτικής (*ενδεχ.*)		Διάλογος πολιτικής (*ενδεχ.*)	Συνέδριο και συμπεράσματα του Συμβουλίου (*ενδεχ.*)	
Πολιτιστική κληρονομιά και κλίμα		Άτυπη υπουργική σύνοδος Συνέδριο με θέμα τη γαλάζια οικονομία και την προώθηση των ενάλιων αρχαιολογικών χώρων	Συνέδριο με θέμα τα μουσεία και την πολιτιστική κληρονομιά ως κινητήριες δυνάμεις για την προστασία, την αναγέννηση και την ανθεκτικότητα					Απολογισμός (*ενδεχ.*)
Τομεακές ανταλλαγές (οπτικοακουστικός τομέας, μουσική)			CAC: Παρουσίαση προσκεκλημένου / προφορική ανταλλαγή (*ενδεχ.*) Συνέδριο με θέμα την κινηματογραφική κληρονομιά και την κινηματογραφική εκπαίδευση	CAC: Παρουσίαση προσκεκλημένου / προφορική ανταλλαγή (*ενδεχ.*)				

Αρχιτεκτονική πολιτική	Συνεδρίαση ΕΔΑΠ	Συνεδρίαση ΕΔΑΠ Ευρωπαϊκό συνέδριο για τις αρχιτεκτονικές πολιτικές (ECAP)	Συνεδρίαση ΕΔΑΠ	Συνεδρίαση ΕΔΑΠ Ευρωπαϊκό συνέδριο για τις αρχιτεκτονικές πολιτικές (ECAP)	Συνεδρίαση ΕΔΑΠ CAC: Παρουσίαση προσκεκλημένου / προφορική ανταλλαγή (*ενδεχ.*)	Συνεδρίαση ΕΔΑΠ Ευρωπαϊκό συνέδριο για τις αρχιτεκτονικές πολιτικές (ECAP)	Συνεδρίαση ΕΔΑΠ	Συνεδρίαση ΕΔΑΠ Ευρωπαϊκό συνέδριο για τις αρχιτεκτονικές πολιτικές (ECAP)
Ανταγωνιστικότητα ΤΠΔ	Συνέδριο: Αναστοχασμός της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ: πώς συμβάλλουν οι κλάδοι του πολιτισμού και της δημιουργικότητας							
Δ. Διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις (ΔΠΣ) και συνεργασίες								
Παράνομη διακίνηση		Συνέδριο με θέμα την παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών και τη διακίνηση πλαστών έργων τέχνης						
Ουκρανία	Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»	Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»	Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»	Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»	Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» CAC: Παρουσίαση προσκεκλημένου / προφορική ανταλλαγή (*ενδεχ.*)	Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»	Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»	Προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»
ΔΠΣ	SOM (*ενδεχ.*)	SOM (*ενδεχ.*)	SOM (*ενδεχ.*)	SOM (*ενδεχ.*)	SOM (*ενδεχ.*)	SOM (*ενδεχ.*)	SOM (*ενδεχ.*)	SOM (*ενδεχ.*)

			Συνέδριο με θέμα την ενίσχυση της πολιτιστικής συνεργασίας σε ολόκληρη τη Μεσόγειο		Απολογισμός (*ενδεχ.*)			

Κατευθυντήριες γραμμές για τις μεθόδους εργασίας

Γενικές αρχές

- Οι δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών θα πρέπει να υλοποιούνται με ευέλικτο τρόπο και σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.
- Η συμμετοχή είναι εθελοντική και, κατά περίπτωση, βασίζεται στους διορισμούς των κρατών μελών.
- Οι δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών δεν θα πρέπει να αυξάνουν αδικαιολόγητα τον διοικητικό φόρτο για τα κράτη μέλη, την Επιτροπή και τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Η Επιτροπή μπορεί να στηρίζει την εφαρμογή του προγράμματος εργασιών παρέχοντας εμπειρογνωμοσύνη και, κατά περίπτωση, υλικοτεχνική ή χρηματοδοτική στήριξη.
- Κατά περίπτωση, τα αποτελέσματα των δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών μπορούν να υποβάλλονται στο Συμβούλιο ή στα προπαρασκευαστικά του όργανα.
- Οι δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών μπορούν να τροφοδοτήσουν τη μελλοντική χάραξη πολιτικής και τη διατύπωση συστάσεων.
- Οι Προεδρίες, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να επιδιώκουν να εξασφαλίσουν συνοχή μεταξύ των δράσεων στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος εργασιών και άλλων σχετικών πρωτοβουλιών.
- Κατά περίπτωση, μετά την ολοκλήρωση μιας δράσης θα υποβάλλεται έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα.

Διάλογοι πολιτικής

- Οι διάλογοι πολιτικής θα διοργανώνονται από την Επιτροπή, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι δημοσιονομικοί όροι, μολονότι τα επιμέρους κράτη μέλη ή οι Προεδρίες μπορούν να προτείνουν ένα συγκεκριμένο θέμα εστίασης ή να διοργανώνουν πρόσθετους διαλόγους ή εκδηλώσεις, μεταξύ άλλων σε σχέση με σχετικές πρωτοβουλίες που εγκρίνονται σε εθνικό επίπεδο.

- Οι διάλογοι πολιτικής θα πρέπει να φέρνουν σε επαφή αρμόδιους φορείς χάραξης πολιτικής, εμπειρογνώμονες και, κατά περίπτωση, ενδιαφερόμενα μέρη.

PLA / Εργαστήρια

- Οι δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους (PLA) περιλαμβάνουν εθελοντικές ανταλλαγές μεταξύ ομοτίμων υπό την καθοδήγηση των κρατών μελών και παρέχουν στα κράτη μέλη ένα ευέλικτο πλαίσιο για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών.

- Ένα κράτος μέλος ή μια ομάδα ενδιαφερόμενων κρατών μελών μπορεί, εάν το κρίνει αναγκαίο, να προτείνει τη διοργάνωση και τη χρηματοδότηση PLA. Εάν πληρούνται οι δημοσιονομικοί όροι, η Επιτροπή μπορεί να παράσχει χρηματοδοτική στήριξη.

- Τα εργαστήρια αποτελούν ανταλλαγές υπό την καθοδήγηση της Επιτροπής, με τη συμμετοχή κρατών μελών, εμπειρογνωμόνων και ενδιαφερόμενων μερών.

Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού (ΑΜΣ)

- Η ΑΜΣ παρέχει ένα πλαίσιο συνεργασίας, ανταλλαγής και κοινής χρήσης ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών για ορισμένα κοινά θέματα και καθιστά δυνατή την εκπόνηση μη δεσμευτικών συστάσεων.

- Η εντολή της ΑΜΣ θα οριστικοποιείται στην CAC —με τη συμβολή άλλων σχετικών Ομάδων, κατά περίπτωση— βάσει σχεδίου εντολής που θα προτείνει η Επιτροπή.

- Η εντολή μπορεί να προτείνει την πρόσκληση τρίτων μερών, συμπεριλαμβανομένων τρίτων χωρών, σε ομάδα ΑΜΣ.
- Κάθε ομάδα ΑΜΣ θα είναι υπεύθυνη για τον διορισμό του προέδρου ή των συμπροέδρων της κατά την πρώτη συνεδρίασή της.
- Ανάλογα με το θέμα, η ομάδα ΑΜΣ μπορεί να ενθαρρυνθεί να συγκροτήσει μικρότερες ομάδες εστίασης και να χρησιμοποιήσει συμμετοχικές μεθόδους, κατά περίπτωση.

Δίκτυα εμπειρογνωμόνων και ανταλλαγές

- Όταν απαιτείται συνεχής συνεργασία, ανταλλαγή πληροφοριών ή συντονισμός, μπορούν να αξιοποιούνται δίκτυα εμπειρογνωμόνων και ανταλλαγές.
- Ο ορισμός των σχετικών εμπειρογνωμόνων στα εν λόγω δίκτυα και τις εν λόγω ανταλλαγές θα πραγματοποιείται από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή, κατά περίπτωση.

Ενέργειες σε συνέχεια προηγούμενων ΑΜΣ

- Κατά περίπτωση, μπορούν να διοργανώνονται ασκήσεις απολογισμού, ανταλλαγές απόψεων ή άλλες δραστηριότητες για την παρακολούθηση θεμάτων που έχουν ήδη εξεταστεί σε ομάδες ΑΜΣ στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών (2023-2026) ή προηγούμενων προγραμμάτων εργασιών.
- Οι ασκήσεις αυτές θα πρέπει να αξιολογούν τα κενά εφαρμογής, να προσδιορίζουν τις αρμοδιότητες για τις επόμενες ενέργειες και να δημιουργούν συνδέσμους με την ανάπτυξη ενωσιακής και εθνικής πολιτικής στο μέλλον.

Παρουσιάσεις προσκεκλημένων / προφορικές ανταλλαγές στο πλαίσιο της CAC

- Στο πλαίσιο της CAC μπορούν να διοργανώνονται παρουσιάσεις προσκεκλημένων ή προφορικές ανταλλαγές με σκοπό τη διευκόλυνση της συζήτησης αναδυόμενων ζητημάτων και των εξελίξεων σε τομείς πολιτικής που σχετίζονται με τον πολιτισμό.
- Οι ανταλλαγές αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν τη συμβολή εξωτερικών εμπειρογνωμόνων και ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και εκπροσώπων άλλων σχετικών προπαρασκευαστικών οργάνων του Συμβουλίου, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του Συμβουλίου.

Κυριότερα έγγραφα αναφοράς για την πολιτική

- Διακήρυξη του Κάθερες (Ισπανία, 2023)
- Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 326 της 26.10.2012)
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Πυξίδα Πολιτισμού για την Ευρώπη (2025) [COM(2025) 785 final]
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με το σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών [COM(2022) 800 final]
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Σχέδιο δράσης για μια ήπειρο ΤΝ [COM(2025) 165 final]
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Πλήρης αξιοποίηση του ενωσιακού δυναμικού καινοτομίας – Σχέδιο δράσης για τη διανοητική ιδιοκτησία με σκοπό τη στήριξη της ανάκαμψης και της ανθεκτικότητας της ΕΕ [COM(2020) 760 final]

– Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Νέα ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό [COM(2018) 267 final]

– Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους: αισθητική, βιωσιμότητα, συμπεριληπτικότητα» [COM(2021) 573 final]

– Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη δημοκρατία [COM(2020) 790 final]

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την αξιολόγηση του νομικού πλαισίου για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων και τις υπηρεσίες πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, (C/2025/2954, 26.5.2025)

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τους καλλιτέχνες που διατρέχουν κίνδυνο και έχουν εκτοπιστεί (ΕΕ C 185/39 της 26.5.2023)

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την πολιτιστική διακυβέρνηση (ΕΕ C 393/8 της 19.12.2012)

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον πολιτισμό, την αρχιτεκτονική υψηλής ποιότητας και το δομημένο περιβάλλον ως βασικά στοιχεία της πρωτοβουλίας για το νέο ευρωπαϊκό Μπάουχαους (ΕΕ 2021/C 501 I/03 της 13.12.2021)

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενδυνάμωση των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργίας μέσω μιας ανάπτυξης κοινού βάσει δεδομένων (C/2024/3542 της 31.5.2024)

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της πολιτιστικής και δημιουργικής διάστασης του ευρωπαϊκού τομέα βιντεοπαιχνιδιών (C/2023/1345 της 30.11.2023)

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου για μια ενωσιακή προσέγγιση στην πολιτιστική κληρονομιά σε συγκρούσεις και κρίσεις (έγγρ. 9837/21)

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη βελτίωση και την προώθηση της πρόσβασης στον πολιτισμό (C/2024/7446 της 13.12.2024)

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη στήριξη των νέων καλλιτεχνών και των επαγγελματιών των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργίας στην έναρξη της σταδιοδρομίας τους (C/2025/3165 της 4.6.2025)

– Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον στρατηγικό ρόλο του πολιτισμού, της πολιτιστικής κληρονομιάς και των οπτικοακουστικών έργων στην προάσπιση των ευρωπαϊκών αξιών και της δημοκρατικής ανθεκτικότητας (C/2025/6562 της 10.12.2025)

– Συμβούλιο της Ευρώπης – Σύμβαση για την προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς της Ευρώπης (αναθεωρημένη) (Σύμβαση της Βαλέτας, 1992)

– Συμβούλιο της Ευρώπης – Σύμβαση για την προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς της Ευρώπης (Σύμβαση της Γρανάδας, 1985)

– Συμβούλιο της Ευρώπης – Σύμβαση για τα αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά (Λευκωσία, 2017)

– Συμβούλιο της Ευρώπης – Σύμβαση πλαίσιο για την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς για την κοινωνία (Σύμβαση του Φάρο, 2005).

– Συμβούλιο της Ευρώπης – Σύμβαση του τοπίου (Σύμβαση της Φλωρεντίας, 2000)

– Ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (2023–2026) (ΕΕ 2022/C 466/01 της 7.12.2022)

– Διακήρυξη του Νταβός – «Towards a high-quality Baukultur for Europe» (Προς ένα υψηλής ποιότητας δομημένο περιβάλλον για την Ευρώπη) (Ελβετία, 2018)

– Στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής (2021-2030) (εκδόθηκε στις 5 Οκτωβρίου 2021)

– Μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2020, «The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals» (Το καθεστώς και οι συνθήκες εργασίας των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας), τελική έκθεση, https://culture.ec.europa.eu/resources/document-library/the-status-and-working-conditions-of-artists-and-cultural-and-creative-professionals-0

– Μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2026, «Study on the discoverability of diverse European cultural content in the digital environment» (Μελέτη σχετικά με τη δυνατότητα εντοπισμού ποικίλου ευρωπαϊκού πολιτιστικού περιεχομένου στο ψηφιακό περιβάλλον), τελική έκθεση, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/34da2669-32b4-11f1-be39-01aa75ed71a1

– Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση σχετικά με την κοινωνική προστασία των καλλιτεχνών, Μάιος 2025: «Mutual learning on inclusive social protection for artists and creative workers» (Αμοιβαία μάθηση σχετικά με τη συμπεριληπτική κοινωνική προστασία των καλλιτεχνών και των εργαζομένων στον τομέα της δημιουργικότητας) – Ευρωπαϊκή Επιτροπή· https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/social-protection-social-inclusion/mutual-learning-inclusive-social-protection-artists-and-creative-workers-2025-05-06_en

– Στρατηγικό θεματολόγιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την περίοδο 2024-2029 (EUCO 15/24)

– Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας – Μελέτη που δημοσιεύθηκε τον Δεκέμβριο του 2024: https://www.ela.europa.eu/en/news/creative-sectors-ela-study-reveals-precarious-working-conditions-and-undeclared-labour

– Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2023 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με ένα πλαίσιο της ΕΕ για την κοινωνική και επαγγελματική κατάσταση των καλλιτεχνών και των εργαζομένων στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας [2023/2051(INL)]

– EPRS, Μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, «EU framework for the social and professional situation of artists and workers in the cultural and creative sectors» (Πλαίσιο της ΕΕ για την κοινωνική και επαγγελματική κατάσταση των καλλιτεχνών και των εργαζομένων στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας), Νοέμβριος 2023 https://www.europarl.europa.eu/thinktank/fr/document/EPRS_STU(2023)747426

– Στρατηγικό σχέδιο 2030 του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), «The EUIPO's DNA, a robust, inclusive, diverse and sustainable IP ecosystem that works for all» (Το DNA του EUIPO, ένα ισχυρό, συμπεριληπτικό, ποικιλόμορφο και βιώσιμο οικοσύστημα διανοητικής ιδιοκτησίας που λειτουργεί προς όφελος όλων)

– Ευρωπόλ (2026), «Changing tactics, changing targets: the evolving nature of museum heists» (Αλλαγή τακτικών, αλλαγή στόχων: ο εξελισσόμενος χαρακτήρας των ληστειών σε μουσεία), σειρά «Spotlight Report» της Ευρωπόλ, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

– G20 – Διακήρυξη της KwaDukuza (Νότια Αφρική, 2025)

– G20 – Διακήρυξη της Ρώμης από τους υπουργούς Πολιτισμού της G20 και διακήρυξη των ηγετών της G20 (Ρώμη, 2021)

– G20 – Διακήρυξη του Salvador da Bahia από τους υπουργούς Πολιτισμού (Βραζιλία, 2024)

– Έκδοση του ICOMOS με τίτλο «European quality principles for EU-funded interventions with potential impact upon cultural heritage: revised edition» (Ευρωπαϊκές αρχές ποιότητας για επεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση με πιθανές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά: αναθεωρημένη έκδοση), Νοέμβριος 2020

– Έκθεση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 2023: «The Future of Work in the Arts and Entertainment Sector» (Το μέλλον της εργασίας στους τομείς των τεχνών και της ψυχαγωγίας)| Διεθνής Οργάνωση Εργασίας· https://www.ilo.org/publications/future-work-arts-and-entertainment-sector

– Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας: Ενδυνάμωση ισχυρών και ανθεκτικών δημοκρατιών [JOIN(2025) 791 final]

– Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας [JOIN(2025) 130 final]

– Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις» [JOIN(2016) 29 final]

– Κοινή δήλωση – «Η Ευρώπη για τον πολιτισμό – Ο πολιτισμός για την Ευρώπη», 2026 (ΕΕ C, C/2026/3440, 25.6.2026)

– MONDIACULT 2025, Δέσμευση των υπουργών Πολιτισμού – Έγγραφο αποτελεσμάτων (Βαρκελώνη, 1 Οκτωβρίου 2025)

– Χάρτης του Πόρτο Σάντο, Πολιτισμός και προώθηση της δημοκρατίας: Προς μια ευρωπαϊκή πολιτιστική ιθαγένεια (2021)

– Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) (ΕΕ L 277/1 της 27.10.2022).

– Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 300/2008, (ΕΕ) αριθ. 167/2013, (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2019/2144 και των οδηγιών 2014/90/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/797 και (ΕΕ) 2020/1828 (κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη) (ΕΕ L 2024/1689)

– Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα 2023-2026 [COM(2026) 337 final]

– Έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) με τίτλο «Culture and Health, Time to Act» (Πολιτισμός και υγεία, ώρα για δράση) (2025) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/be89805d-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1/language-en

– Έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) με τίτλο «Creative Shifts: Empowering culture for sustainable living» (Δημιουργικές μεταβολές: Ενδυνάμωση του πολιτισμού για βιώσιμη διαβίωση» (2025) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/043230ba-d250-11f0-8da2-01aa75ed71a1

– Έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) με τίτλο «Strengthening Cultural Heritage Resilience for Climate Change» (Ενίσχυση της ανθεκτικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς στην κλιματική αλλαγή) (2022) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4bfcf605-2741-11ed-8fa0-01aa75ed71a1/language-en

– Έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) με τίτλο «The Status and Working Conditions of Artists and Creative and Cultural Professionals» (Το καθεστώς και οι συνθήκες εργασίας των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας) (2023) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/01fafa79-1a13-11ee-806b-01aa75ed71a1/language-en

– Έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) με τίτλο «Strengthening Europe through Public Libraries – How sustained investment in public libraries and their multiple roles delivers social, cultural and democratic returns» (Ενίσχυση της Ευρώπης μέσω των δημόσιων βιβλιοθηκών – Πώς οι βιώσιμες επενδύσεις στις δημόσιες βιβλιοθήκες και οι πολλαπλοί ρόλοι τους αποφέρουν κοινωνικά, πολιτιστικά και δημοκρατικά οφέλη) (2026) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/623284d9-8184-11f1-bf5e-01aa75ed71a1/language-en

– Έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) με τίτλο «Stormy Times – Nature and humans: Cultural Courage for change» (Θυελλώδεις εποχές – Φύση και άνθρωποι: Πολιτιστική τόλμη για αλλαγή) (2022) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0380f31c-37c9-11ed-9c68-01aa75ed71a1/language-en

– Έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) με τίτλο «Towards a shared culture of architecture – Investing in a high-quality living environment for everyone» (Προς μια κοινή κουλτούρα αρχιτεκτονικής – Επενδύοντας σε ένα περιβάλλον διαβίωσης υψηλής ποιότητας για όλους) (2021) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bd7cba7e-2680-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-en

– Διάλογος της κοινωνίας των πολιτών με τίτλο «Voices of Culture», 2021, https://voicesofculture.eu/2021/07/06/brainstorming-report-status-working-conditions-for-artists-cultural-and-creative-professionals/

– UNESCO – Σύμβαση της Χάγης του 1954 για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης

– UNESCO – Σύμβαση του 1970 σχετικά με τα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών

– UNESCO – Σύμβαση του 1972 για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς

– UNESCO – Σύσταση του 1980 σχετικά με το καθεστώς του καλλιτέχνη

– UNESCO 1999: Δεύτερο πρωτόκολλο στη Σύμβαση της Χάγης του 1954 για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης

– UNESCO – Σύμβαση του 2001 για την προστασία της υποθαλάσσιας πολιτιστικής κληρονομιάς

– UNESCO – Σύμβαση του 2003 για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς

– UNESCO – Σύμβαση του 2005 για την προστασία και την προώθηση των πολιτιστικών εκφράσεων (συμπεριλαμβανομένων των επιχειρησιακών κατευθυντήριων γραμμών του 2020 για την προσαρμογή της στο ψηφιακό περιβάλλον)

– UNESCO – Σύσταση του 2015 σχετικά με την προστασία και την προώθηση των μουσείων και των συλλογών, της πολυμορφίας τους και του ρόλου τους στην κοινωνία

– Ινστιτούτο Στατιστικών της UNESCO, Πλαίσιο στατιστικών του 2025 στον τομέα του πολιτισμού

– UNESCO – «Re|Shaping Policies for Creativity: we share, we act, we build» (Ανα|διαμόρφωση των πολιτικών για τη δημιουργικότητα: μοιραζόμαστε, ενεργούμε, δημιουργούμε) (τέταρτη έκδοση 2026)

– UNESCO – Σύσταση για τη δεοντολογία της τεχνητής νοημοσύνης (Νοέμβριος 2021)

– UNESCO: Εφαρμογή της σύστασης της UNESCO του 1980 σχετικά με το καθεστώς του καλλιτέχνη· https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000387452

– Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών με τίτλο «Να αλλάξουμε τον κόσμο μας: η Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη» (εγκρίθηκε στις 25 Σεπτεμβρίου 2015)

– Ηνωμένα Έθνη, Το σύμφωνο για το μέλλον (A/RES/79/1 εγκρίθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2024)